

3. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками: [навч. посіб.] / Р.В. Пікус. – К.: Знання, 2010. – 598 с.
4. Кочетков В.М. Сутність і особливості ризик-менеджменту на підприємстві / В.М. Кочетков, Н.А. Сирочук // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 10 (124). – С. 150-156.
5. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: [навч. посіб.] / Л.І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
6. Бабак О. Фінансові ризики та основні методи їх нейтралізації / О. Бабак. – Вісник УАБС. – 2010. – № 6 (23). – С. 71-78.
7. Пузирьова П.В. Базові методи нейтралізації фінансових ризиків у підприємницькій діяльності / П.В. Пузирьова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 5 (107). – С. 143-149.

Михайло ПОЛЯКОВ

Департамент фінансової політики

ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТОК СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю забезпечення ретельного і системного аналізу стану та перспектив фінансування інвестицій у розвиток сфери зв'язку в Україні з метою виявлення головних тенденцій і факторів розвитку цієї складової загальнодержавної інфраструктури, а також з метою попередження небажаних процесів гальмування темпів її розвитку.

За результатами розглянутих теоретичних засад фінансування інвестицій у розвиток сфери зв'язку зазначене поняття визначено як процес формування (мобілізації), концентрації, розподілу та використання фінансових ресурсів з метою здійснення інвестицій. Процес фінансування інвестицій як рух фінансових ресурсів включає інвесторів, посередників і реципієнтів. Щодо самих інвестицій, то це вкладення грошових коштів, майна в об'єкти різних видів діяльності з метою отримання прибутку або з іншою метою.

Слід зазначити, що основне джерело інвестування – власні кошти операторів зв'язку найбільший вплив має обсяг доходів галузі, оскільки за їх рахунок формується прибуток операторів, що направляється на розвиток [1]. Зменшення обсягу у 2008 році інвестицій за рахунок власних коштів операторів зв'язку майже зупинило ріст доходів галузі у 2009 році. Значне зменшення обсягу інвестицій за рахунок власних джерел у 2010 році та незначне зростання протягом 2011-2013 років призвело до уповільнення зростання доходів сфери зв'язку в 2010-2013 роках.

За період з 2002 по 2008 роки обсяг доходів від реалізації послуг зв'язку щорічно в середньому зростали на 28,3 відсотка [2]. Проте у 2009 році доходи у порівнянні з попереднім роком зросли лише на 0,2 відсотка, що спричинено рецесійними процесами в національній економіці. У 2010-2012 роках відновилась тенденція щодо зростання обсягу доходів від реалізації послуг зв'язку щорічно в середньому на 2,4 – 6,1 відсотка. Водночас у 2013 році зростання обсягу доходів майже не спостерігалось та становило 0,4 відсотка, сукупно у 2013 році галузь зв'язку надала послуг всім категоріям споживачів на 52,3 млрд. гривень [3]. Постійно зростає обсяг споживання послуг зв'язку у розрахунку на одного мешканця України, зокрема, рівень проникнення мобільного зв'язку. Збільшуються обсяги надходжень податків, зборів, обов'язкових платежів до Державного бюджету України. Проте фінансування розвитку галузі забезпечується переважно за рахунок власних коштів операторів зв'язку, а відтак прямо залежить від її стану та загального стану економіки. Розвиток окремих операторів є відображенням регулюючого впливу зверху і узагальнюється у макроекономічних тенденціях і показниках.

Використання інвестиційного потенціалу під час реалізації інвестиційної політики органами державної влади формує інвестиційний клімат, який безпосередньо впливає на рівень інвестиційної привабливості окремих галузей економіки. Водночас рівень інвестиційної привабливості сфери зв'язку тісно взаємопов'язаний зі станом інвестиційного клімату в Україні, оскільки зміна одного з цих двох показників вплине на зміну іншого.

У широкому спектрі наукових досліджень продемонстровано, що існує залежність між рівнем проникнення зв'язку та економічним зростанням [4]. При оцінці залежності між рівнем проникнення мобільного зв'язку та економічним зростанням вкрай важливо розуміти наявність двостороннього причинно-наслідкового зв'язку: вплив підвищення рівня проникнення мобільного зв'язку та збільшення інвестицій в інфраструктуру мобільного зв'язку на економічне зростання та вплив зростання ВВП на попит на послуги зв'язку. Сектор мобільного зв'язку може в подальшому збільшити свій вклад у ВВП, продовжуючи розширювати абонентську базу та надавати нові послуги.

Обсяги інвестицій у розвиток зв'язку України до 2008 року середньорічно зростали на 34,6 % та за підсумками 2007 року досягли майже 12,5 млрд. грн., що в основному пов'язано з активним розгортанням мереж мобільного зв'язку в Україні [2]. Тобто, можна констатувати, що ринок послуг зв'язку динамічно розвивався до 2007 року, коли практично досяг насичення. Про це свідчать: обсяг доходів та інвестицій у галузь, кількість користувачів як в цілому, так і окремих операторів зв'язку. Яскравим підтвердженням цього є показник рівня покриття території України мережами мобільного зв'язку, який вже на кінець 2007 року становив майже 100 відсотків. У 2008-2013 роках інвестування у розвиток зв'язку в Україні відбувалося у складних умовах, проте було поступальним та безкризовим, темпи розвитку галузі зросли за рахунок розвитку сучасних видів телекомунікацій, таких як рухомий стільниковий та комп'ютерний інтернет-зв'язок. Слід зазначити, що у 2010-2013 роках у розвиток зв'язку в середньому за рік було інвестовано близько 6-7 млрд. гривень, що вдвічі менше ніж у 2007 році, який можна вважати найкращим з точки зору річного обсягу капітальних інвестицій здійснених у сфері зв'язку за останні 10 років.

Стратегічною ціллю фінансування інвестицій у розвиток сфери зв'язку України є оновлення і прискорений розвиток операторів зв'язку на базі впровадження інноваційних рішень, для задоволення потреб споживачів у високоякісних послугах зв'язку з відповідним забезпеченням національної безпеки держави та стратегічних інтересів України у сфері зв'язку. Вирішення проблем фінансування інвестицій у розвиток сфери та використання сильних сторін дозволить поліпшити якість послуг, збільшити вартість активів операторів зв'язку, забезпечить додаткові надходження до бюджету України та створить додаткові робочі місця. Враховуючи перспективи розвитку української сфери зв'язку та наявні переваги перед іншими галузями економіки України галузь зв'язку має продовжувати забезпечувати динамічний розвиток національної економічної системи у сприятливий період та стримувати загальне падіння обсягу доходів галузей економіки України у кризові періоди

Зважаючи на те, що використання державними органами міжміської телефонії залишається значною частиною фінансових витрат, вважається за доцільне здійснити реалізацію проекту щодо запровадження інтеграції голосу в мережу передачі даних, яка є успішною стратегією для скорочення витрат на міжміську телефонію, хоча поряд з цим спостерігається додаткове завантаження каналів зв'язку корпоративної мережі голосовим трафіком. Голосовий трафік буде направлятися із настільного пристрою до телефонної системи, яка виконуватиме функцію маршрутизації до магістралі передачі даних (глобальної мережі). Найважливішою вигодою використання стратегії передачі голосу в одній мережі спільно з даними є значне скорочення витрат на міжміський телефонний зв'язок. Інтеграція голосу в мережу передачі даних пропонує широкий спектр послуг „голос попер IP” (VoIP): голосові повідомлення, конференц зв'язок та голосовий зв'язок.

Поліпшення якості послуг, збільшення вартості активів операторів зв'язку, забезпечення додаткових надходжень до бюджету України та створення додаткових робочих місць можливо лише за умов [5]: забезпечення проведення конверсії радіочастот; поліпшення бюджетного фінансування зазначивши під час підготовки бюджетних пропозицій та бюджетного запиту на наступний рік джерела компенсації бюджетних витрат від збільшення видатків на фінансування таких органів державної влади; збільшення державних видатків на розвиток сфери зв'язку; удосконалення державної політики та регуляторного впливу на ринок телекомунікацій з метою наближення його до сучасних

міжнародних вимог; запровадження єдиних форм звітності для операторів зв'язку; прийняття законопроекту спрямованого на скасування збору до Пенсійного фонду у розмірі 7,5 % з користувачів послуг рухомого (мобільного) зв'язку; ефективне регулювання взаємоз'єднання операторів зв'язку; зниження "приховування коштів" при ввезенні радіоелектронних засобів (зокрема мобільних телефонів); прискорення розвитку телекомунікаційних мереж з використанням новітніх технологічних досягнень (радіотехнологій, волоконно-оптичних, пакетних технологій тощо) і шляхом збільшення конкурентоспроможності виробників вітчизняного обладнання; підвищення ефективності управління державними підприємствами сфери зв'язку; створення системи ефективної взаємодії між органами виконавчої влади відповідальним за формування державної політики у сфері зв'язку.

Список літератури:

1. Поляков М. Й. Система фінансування інфраструктурних галузей економіки / М. Й. Поляков // Економічний простір: Збірник наукових праць. – № 52/2. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2011. – С. 187 – 194.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Поляков М. Й. Джерела фінансування розвитку галузі зв'язку та потенціал їх нарощування / М. Й. Поляков // Науковий вісник Національного університету Державної податкової служби України (Економіка, право). — 2011). — № 3 (54). — С. 65 — 75.
4. Shane M. Greenstein & Pablo T. Spiller, 1996. "Estimating the Welfare Effects of Digital Infrastructure," NBER Working Papers 5770, National Bureau of Economic Research, Inc. – <http://ideas.repec.org/e/pgr134.html>.
5. Поляков М. Й. Фінансування інвестиційної діяльності галузі зв'язку України / М. Й. Поляков // Бізнес Інформ. – 2014. – №5. – С. 166–171.

Наталія РІЗНИК, Наталія КОРЕЦЬКА

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

ДОХІДНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ КРАЇН ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Стабільний економічний розвиток країни вимагає стійкого та динамічного розвитку її банківської системи, оскільки саме вона є найважливішою сферою національної економіки, віддзеркалює її соціально-економічний уклад, механізми товарно-грошових відносин, соціально-політичний розвиток, забезпечує регулювання грошового обігу, рух, перерозподіл і ефективне використання фінансових ресурсів тощо.

Розвиток банківських систем зарубіжних країн досліджували як вітчизняні та зарубіжні вчені (Лютій І. О., Школьник І. О., Корнеєв В. В., Глущенко С. В., Беляєва О. Е., Кас'ян С. В., Й.Абарбанелл, Й.Бонін, А.Торне, С.Вилборг, С.Дянков, Р.Левін, Т.Бек й інші), так і практики-фінансисти Світового банку, ЄБРР та інших міжнародних фінансово-кредитних організацій. Однак, оскільки під впливом різних чинників в банківському секторі країн відбуваються постійні зміни, то це вимагає періодичного здійснення оцінки ефективності її розвитку.

Південно-Східну Європу (ПСЄ) формують 6 країн, які відрізняються між собою поглядами на ту чи іншу ситуацію: Греція, Болгарія, Румунія, Сербія, Боснія та Герцеговина, Албанія.

Протягом останніх 20–ти років банківські системи країн ПСЄ зазнавали радикальних трансформаційних змін. Спочатку (на початку 90–х рр. ХХ ст.) реформування економіки цих країн в цілому та банківських систем зокрема, базувалося на реалізації концепції «шокової терапії»: проведення первинної приватизації, швидке забезпечення фінансової стабілізації і лібералізації цін, розширення прав суб'єктів господарювання і т. д. І хоча надії не виправдалися, проте, уряди всіх країн ПСЄ продовжували впроваджувати широкомасштабні програми реструктуризації і рекапіталізації власних банківських галузей, специфіка і строки реалізації яких були різними, проте їх результат був однаковим у всіх країнах цього регіону [1, с. 93]. І завдяки таким перетворенням країни ПСЄ значно просунулися у напрямі формування та ефективності функціонування банківських систем. Так, кожна з країн цього регіону мала на початок 90–х рр. ХХ ст. однорівневу банківську систему, в той час як нині – це країни зі стійкими,